

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۶/۳۰

محمد مُحَق

دیکتاتوری و اخلاق

نظام‌های استبدادی و خودکامه بیش از هر چیز به اخلاق و معنویت جامعه آسیب می‌رسانند. آنچه در سایه چنین رژیم‌هایی رشد می‌کند ریاکاری، چاپلوسی، دو رویی، دروغ‌گویی، خبرچینی، جاسوسی، و صفاتی است که در زبان دین به آن‌ها نفاق/منافقت گفته می‌شود. این رژیم‌ها ادعا می‌کنند که جامعه‌ای پاک و پالوده و عاری از فساد و انحراف می‌سازند، با هر تعریفی که از این واژگان در نظر دارند، و به این بهانه به خود حق تصرف در زندگی مردم و حتی نقض حریم خصوصی شان را می‌دهند. اما آنچه در پایان حاصل می‌شود جامعه‌ای دو روی، زبون، بزدل، ستم‌پذیر، بی‌اعتماد به نفس، و آلوده به انواع مفاسد اخلاقی است، جامعه‌ای منافق.

آن‌ها برای پوشاندن چهره حقیقی این حجم از فساد و تباهی معنوی به ترفندی معروف متوسل می‌شوند: ترویج دین‌داری‌های کاذب و نمایشی، تاکید بر مظاهر بی‌روح و فاقد محتوی، و حمایت از مناسک و آیین‌ها به شکل کلیشه‌ای بدون محتوای معنوی، تا روکشی باشد بر آن‌همه رذیلت که آفریده‌اند. در چنین جامعه‌ای معیار خوبی و فضیلت نه گفتن حقیقت است، نه آزادی و سربلندی، نه شجاعت و دلوری، نه صراحت و بی‌پرده‌گویی، و نه دفاع از مظلومان و ستمدیدگان. معیاری که با آن قدر و منزلت انسان‌ها در چنین جامعه‌ای تشخیص و تعیین می‌شود میزان مهارت در جلب توجه حاکمان، رقصیدن به ساز زورمندان، رشوت دادن به فرماندهان، و پا نهادن بر عزت و کرامت شهروندان است.

دوستان فراوانی از داخل افغانستان حکایت می‌کنند که جاسوسی در حق همدیگر به پدیده‌ای گسترده تبدیل شده، اعتماد در میان شهروندان کاهش چشمگیری یافته، ترس و بزدلی به شکل صفتی فراگیر درآمده، و جامعه در باتلاقی از رذایل در حال غرق شدن است. بسیاری از مردم روزانه از فساد، خویش‌خوری، اندیوال‌بازی، قوم‌گرایی، تعصب، دزدی، اختلاس، چپاول منابع عمومی و مفاسد دیگر می‌شنوند، اما هیچ کس نه می‌تواند و نه می‌خواهد زبانی به اعتراض بگشاید، زیرا احساس می‌کند که برایش هزینه دارد. پرداختن هزینه آزادی، عزت و حق‌گویی دیگر برای بسیاری یک ارزش اخلاقی شمرده نمی‌شود. ما با پدیده عادی‌سازی شر و رذیلت مواجه هستیم.

با همین حال، عده‌ای با کوبیدن بر طبل دین‌داری‌های ریاکارانه و نمایشی و پررنگ کردن نقش مناسک ظاهری، و ایجاد محدودیت‌های مضاعف بر زنان، بر روی همه این مفاسد پرده می‌کشند و جامعه را به این وضعیت عادت می‌دهند و رذایل یادشده را در آن درونی و نهادینه می‌کنند. آنچه در افغانستان زیر سایه طابان می‌بینیم اختصاصی به این‌جا و اکنون ندارد، بلکه نتیجه حاکمیت سیاسی به نام دین و سوار شدن بر سرنوشت ملت‌ها به نام خدا، همیشه و همواره چنین بوده است و مثال‌های آن فراوان است. با سوگ و درد، این بخش از ماجرا کمتر توجهی را به خود جلب می‌کند و کمتر کسی از پیامدهای آن سخن می‌راند.

آرشیف: نویسنده در پورتال افغان جرمن آنلاين

د پانو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولي